

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
 Published every Friday by the
 LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
 [Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
 1515 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
 Išleista kas Pėtnyčia. Leidžia
 LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SAJUNGA AMERIKOJE
 Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
 1515 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

Nr. 19.

Philadelphia, Pa., 13 d. Geguzio (May), 1910 m.

Metas VI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI.

<i>J.B.S.</i>	Teisybė visgi turi išeit į viršų.....	229
<i>P.Norkus</i>	Darbininko sveikata.....	230
<i>J.B.S.</i>	Kunigija ir svietiškas mokslas.....	231
" "	Socialist Party ir imigracija.....	232
<i>Špokas</i>	Kalba Elizabeth Label.....	233
<i>Barabošius</i>	Aklas įtikėjimas į alkoholį.....	235
<i>T.Klevelis</i>	Mūsų vakarų rengėjai.....	236

BELETRISTIKA ir POEZIJA.

<i>Aržuolaitis</i>	Iš mano atsiminimų.....	236
<i>J.B.S.</i>	Čigonai.....	238
<i>Ilgunas</i>	Atminčiai a.a. Valiulio.....	238
<i>K.J.Valys</i>	Be antgalvio.....	238

DARBININIKO KRONIKA.....	238
KORESPONDENCIJOS.....	239

**KATALIOGS
 DYKAI!**

Visims kas prisius savo adresa ir už 2c marke tas aptures Naudingą Katalogą dykai, tamę katalogę yra aprašyta daug visokių daiktų, kurie yra jums visiem reikalingi. Nelauk rytojau, ale rašyk zaras pas mus, o dažinosi kan mes turime ant pardavimo. Reikalaujem Gerų Agentų ir duodam gera uždarbi Adresuokite,
**Faust Novelty House
 Room 603 Omaha Bldg. Chicago, Ill**

ANT PARDAVIMO
 1708 So. 2-nd St.

Tris didel Storas, puirinis gyvenimui namas, dideleis žviesfais lubeltavais langais, atskiroa įėjimui duris į užpakalį ir gyvenamumus ruimus. Apart Storių, 10 gražių ruimų, gražioj Lietuviais apgyventoj vietoj. Su pulklais įrengimais Storas dėl ICE CREAM IR KENDŽIU ir pusantro arklio spēkos gazinis Indžinas.
 Parsiduoda už prieinamą prekę.
 Kreipkitės prie:
**J. Rhea Craig Jr.
 3-rd and Tasker Sts.
 Philadelphia, Pa.,**

Pajieškau.

Savo vyro Juozapo Lukšio. Pacina iš Kauno Gubernės Panevėžio pavieta Klavainiu parapijos Gitaučių sodžiaus. Prasišalino nuo manęs jau keturi metai iš Brooklyn, N.Y. Turiu prie jo labai svarbų reikalą, meldžiu atsišaukti, ar kas žino apie jį pranešti ant šio antrašo:

Miss P. Lukšas, 427 S. Fegurowa St., Los Angeles Cal.
 Juozas Lukšas gali atsišaukti ir ant šito antrašo:
 Mr. Haas John B. Atty, at Law 529 Merchants Trust Bldg. Los Angeles, Cal.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sunkilimą laudies prieš caris kę valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su prisuontimu 20c, daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplauti tarpe darbinukų klesos revoliucijoniskas mintis.
 Norintieje turēt šį paveikslą kreipkitės į "Kovos" Administraciją.

THE LITHUANIAN WEEKLY **"KOVA"** PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE
 Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor
 J. GRINIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse sviete	
One year	\$2.00	Vienleims metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION.
 APGARŠINIMŲ KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"
 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
 Telefonas, Keystone, Main 2958.

HASSAN

Korkiniaiis špicais
CIGARETAI

Pamąstyk apie juos! Dešimts Korkiniaiis Špicais cigarečių, iš gerai prinokusių sveikų tabako lapų už 5 centus! Didelę svarbą ir atydą dėk ant tų cigarečių. Jų gerumą liūdija daugmetinis įsigyvenimas, patyrimas išdirbime ir tikrumas tavoro. Parsiduoda kiekvienoj krautuvėj.

5¢

The American Tobacco Co.
 111 Fifth Ave., New York City

Al.
 AS.
 Charter, St Exeter, N. H.
 Box 1806, Renton, Wash.
 ITIS.
 and, St. Brooklyn, N. Y.
 VIČIUS.
 BOX 60, Edwards Ind.
 ITIS.
 Henry St. Rochester, N. Y.
 ILAS.
 18 Foley st., Bristol, Conn
 EVIČIUS
 Pulaaky All, Pittsburg, Pa.
 CAUSKAS
 Scranton, Pa.
 KAS
 W. Lombard St., Baltimore,
 AUSKAS
 Green St., Worcester, Mass.
 EVIČIUS
 apel St., New Haven, Con n

KY
 Iš Rusijos, specija-
 an ir t.t. Gydau vi-
 utingai vidurių
 soklas veneriškas
 beje. Kalbu lietuviš-
 išgydytais, kreipkites

rk, N.J.

OVANAI
 albos, tai pats
 tys.
 nokti DOVANAI Kiekvienas
 laikraščiui prikabinas, prisu-
 kraščiu: "LIETUVA", VIENY-
 žga, voratą iš prancūzų kalbos
 "GRAMATIKA-MOKYTOJU"
 tuojaus vieką apturės. Metai
 šį ekaltytolai daugintų ir li-
 ū kalbą.
 Minti

t., Brooklyn, N.Y.
 cį ir naujaujū Lietuvosų kny

ausių linijų laivų.
 varancija į visas ša-
 tvangiai ir pigiai.
 tikletų.
 estus Jungtinių Valstijų
 adelphia, Pa.

DARBININKO SVEIKATA

Pagal Dr. A. Kats'a

— Paraišė —
P. Norkus.

—0—

(Tęsa.)

Pančiaiakas geriausia nešiot vilnones. Vilnos užvis geriausia sugeria prakaitą ir kojų drėgnumą, tik jas reikia tankiai mainyti. Labai negeros dažytos pančiaiagos, jei jos šunta. Labai negerai parišt pančiaiakas, — parišimas be suveržymo neapsieina ir tas kartais nutirpina koją ir neduoda gerai kraujui tekėti.

Apsiavimas niekad neturi koją spausti; jis turi būti atvangus ir duoti vietą pirštams. Reikia pamyt, kad vaikščiojant pėda darosi ilgesnė. Geriausia kada apsiavimas pasiūtas pagal koją ir turi plačią formą ir liuosą vietą ties pirštais taip, kad didysis pirštas galėtų net išsikišti į kraštą. Kurkos niekad neturi būt augštos; augštos padų kurkos padaro nelygią žmogaus eisena. Šliuriukes galima patart nešiot namieje, bet ne dirbtuvėje ar gatvėje. Užvis geriausia nešiot batus su augštais aulais; geri ir su auliais šniuruoti čeverikai, kuriuos daugiausia Amerikoje nešioja.

Apie moterų drabužius nedaug ką daugiau galima pasakyti. Labai kenksmingas sveikatai gorsetas. Jis kenkia tuomi, kad apsunkina kvėpavimą, spandsamas krutinės kletką ir tuo pačiu laiku spaudžia vidurinius organus. Vieton gorseto kur-kas geriau ir sveikiau nešiot tam-tikrus marškinius, prie kurių galima prijungt sijonus. Tada sijonų svarumą ar žemyn traukimą turi palaikyt ne vien tik klubai, bet ir pečiai.

Nesveika ir kensminga vyrams nešiot diržą: jis netoli tiek pat sveikatai kenkia kaip ir moterims jų gorsetas.

Naktiniais drabužiais neturi būt vilnoniai marškiniai — jie šiltoje lovoje duoda per daug šilumos. Ant nakties geriausia apsilikt lininiais marškiniais.

Lovos prišakis turi būt atkreiptas į langą taip, kad miegant šviesa neerzintų akis. Geležinė lova geresnė už medinę, ji pigesnė, ją geriau pervešt į kitą vietą ir joje ne taip greit išiveisia vabalėliai.

Patalai netik nereikalingi, bet ir kenksmingi dėlto, kad duoda per daug šilumos, kuri iššaukia prakaitą ir tam prakaitui neleidžia išgaruoti. Šienikas arba matracas geriausias iš arklio plaukų, bet neblogas ir kada jis iškimštas šiaudais. Taip pat negalim patart ir storas pūkines užklodes arba kaldras, kurios įtraukia į save prakaitą ir jis iš ten niekad neišgaruoja.

Vasara užtenka paprastos dvikartės, žiemą gi galima iš viršaus užsiklot ir kita storesne kaldra.

Labai negerai, kaip keletas miega vienoje lovoje. Geriausia vienam ar dviem. Mažus vaikus nereikia guldyt į lovą, bet į tam-tyčia iš karklų nupintą ragažę arba į tam-tikrą dėžę. Suprantama, ragažė ar dėžė turi būt ne stačiai ant žemės padėta, bet ant kojalių. Vygė ir lopšys yra negeru išmislu. Jie tiktai pripratina kūdikį prie supimo. Nepratęs į supimą kūdikis, be jokių supimų greit užmiega. (Labai negerai verkiančiam kūdikiui kišt į burną žinduką. Verksmas da nereikia, kad kūdikis alkanas ar serga — jis verkia tik todėl, kad jam norisi verkt. Kūdikį maitinant reikia turēt saiką). Vaikus nereikia per daug užklostyt arba drūčiai suvystyt. (Kada kūdikis nemiega ir

jei kambaris neperšaltas jį reikia laikyt ne suvystytą, bet liuosa. Liuosi kūdikio sąnariai geriau auga ir vystosi. Paprastai juo kūdikio oda gauna daugiau šviesos ir oro, tuo geriau. Nereikia tik kūdikį laikyt visai nuoga. Kada jis nemiega ir rankutėmis žaidžia, reikia jį pridengt vystyklu).

Maistas.

Svarbiausiu uždaviniu mūsų šios brošiūrėlės yra išrišti klausimą apie maistą. Kiekvienam aišku, kad maistą mes valgydami praryjam į skilvį. Maistas skilvije išbūva kelias valandas, o kartais ir kelias dienas. Susidedančiosios maisto dalis pereina į kraują ir į mus kūną, ir su pagalba kūno organų išsiskirsto po visą kūną. Dėlto tai visoks tas maistas yra blėdingu, kuris iš viršaus ar viduryje turi negeras susidedančiasias dalis, arba jas susigadinusias.

Naudojanties blogu vandeniu, pienu ar kitu kokiū nors pagedusiu maistu, į skilvį ir į žarnas dasigauna labai daug mažutėlių gyvų organizmų: bakterijos, diegai džiovos, choleros ir kitoki visoki mikrobai. Jau yra žinoma, kad tokios epidemiskos ligos, kaip cholera, vienu kartu užkrečia didelius apskričius ir tas daugiausia atsitinka iš užnuodinto arba negero vandens.

Sunkiai apsinuodint galima ir grybeliais ir bakterijniais nuodais, kuriuos padaro pačios bakterijos pagedusioje mėsoje, žuvyje, kelbasuose ir tt. Dideliuose miestuose truputį prašalina šį pavojų tam-tikri provizijos prižiūrėtojai.*)

Dideliuose miestuose yra padarytos valymui vandens dirbtuvės, ir reikia manyt, kad ten vanduo grynas.***) Geriausias būdas apsaugot nuo kenksmingų bakterijų, tai atviryt vandenį ar pieną. Laikė virimo bakterijos žuva arba pasidaro nepavojingomis. Nežiūrint į tai, perkant maistą, visada reikia gerai apžiūrēt, ar dar geriau — pauostyt. Nosis ne taip tankiai daro klaidas kaip akis.

Kas tik gyvena po saule, viskas reikalauja sau maisto. Maisto reikalauja ir augalai ir vabalai ir gyvuoliai ir žmogus. Augimas, vaisinimasis, darbštumas organų, kvėpavimas, kraujo kūne tekėjimas negalimi be maisto. Lygiai kaip degančios anglis pavirsta į spėką ir suka mašinų ratus, taip ir maistas, persidirbdamas, duoda žmogui šilumą, spėką ir darbštumą. Tokiu būdu maistas yra svarbiausiu faktorium žmogaus gyvenime.

Dėlto tai labai reikia netik apsižiūrēt apie gręsiantį pavojų, bet reikia omenije turēt, kad maistas atliktų savo uždavinį — tai yra, kad maitintų visą kūną pilnoje to žodžio prasmėje.

Nežiūrint į turtą ar neturtą, galima maitintis gerai ir blogai. Apetitas ir skonis nevisada gali būti patarėjais maitinimosi būduose, ypač prie dabartinių valgomų produktų, sutaisomų tam-tikrose dirbtuvėse. Čion reikalinga jau netik akis, nosis ir liežuvis, bet ir nors elementariškas pažinimas, kas yra gera ir naudinga. Didžiausi klausimai: 1) išsirinkimas ir būdas valgio sutaisymo, 2) jų daugybė, 3) jų sudėjimas ir 4) laikas valgimo.

(*Tolius bus.*)

*) Kaip Rusijoje ar Amerikoje prižiūri, tai mažai ką gero galima laukt. Cis nūrdininkai daugiausia už pinigų supuvusį produktą pripažįsta už gerą.

**) Peterburge laike paskutinės choleros epidemijos vanduo lošė rolį išplatinimo tos ligos.

ir gelžkelius į visuomenišką nuosavybę, — o tuom darbininkai prašalintų visas savo kančias, slėgimus ir pačią priežastį jų.

Apgailestaujamieji plačiųjų masų darbininkai lyg neseniai dar miegojo, juosna tebetviksėjo tamsybė ir nesusipratimas ir manė, kad spauda ir nuolankstė buvo ir yra nuo pradžios svieto.

Neką kitą matome padėjime moterų. «Tegul jis viešpataja ant jos» — pasakyta šventraštyj.

Nuo to laiko, kaip buvo pasakyta, nemažai tukstančių metų praslinko, nemažai vandens nutekėjo. Bet prisakymas kad «jis turi viešpatauti ant jos», taip gi plačiai išsiplėtojo, taipgi aštriai yra prižiurimas pildyme, kaip kad laikėsi Maižiešius.

Ikšiolei ant moters žiuroma atžagariai, iš viršaus į apačią, kaip kad į bereikalingą tvarinį, neva tai iš mielašisdystės, kaip kad su nesuaugusiu vaiku; ikšiolei jai (moterei) nepripažįsta pačių paprastų žmogiškų teisių.

Jos likimas, neva tai but vergėms, po keno—nors priežiura, lig apšvedimo,— po priežiura tėvo, o paskui po priežiura vyro. Jai nedaleista užsiimti draugininio surėdymo užduotimis, negali pati apginti savo reikalus parlamente, teismuose ir dar net prieš dievą; dvasiškiją—ir tas netbutinai turi but vyras. Moteris ne vienokią tiesą turinti su vyru, dėlto nevienodai išauklėja ir gentkartę. Daugumoj vietose jai mažiau negu vyru daleidžiama abelnoji apšvieta, o apšvietą, kurią jai duoda, visai mažos vertės.

Ar reikia gi dar kalbėti, kad moteris kankinama tokia me pansšiam padėjime? Ir kas gali but prastesnio? Nustumti slėgiančiąją ranką vyro ir išreikalauti lygias su pastaraisiais teisių. Bet taip nėra; ne tiktai vyrai, tankiausiai pačios moters priešinasi tokiam lyginimui teisių.

Bet jei vyrai priešinas, tai tas suprantama,— jiems lengva naudotis nelygumu, nes tai yra viršystė jųjų. Bet moterį?

Atleisk joms, augščiausias, nesupranta, ką darančios, ką tveriančios. Miega dar, negeidžia savų teisių, negirdi atbalsių, nėra dar pas jasias susipratimo, kad pamatyti savąsias klaidas ir žiaurumą draugininio gyvenimo. Vienu iš atsitikimų, nesutinkančių moterims duoti lygias tiesas, buvo kovo mėnesyje valstybėje New York. Vastybės parlamentan įnešta buvo, kad daleistų moteris rinkti į viršininkus, valdininkus šios šalies. Kaip elgiasi parlamente tapo išriukta specialška komisija, kad peržiūrėti ir ištraukti sutrauką (rezultatą) tiesų prisilaikymo.

Komisijos konvencijon nuvažiavo moterų apščiai,— jos pribuvo su mieriu patarti, pasiklausti, palengvinti darbą komisijos, kad turėtų svarbesnę vertę.

Tarp tų moterų buvo ir sufragistės, kovojančios už išrinkimą ir daleidimą moterų kandidatų parlamentan. Bet sufragisčių buvo mažuma. Daugiausia moters susidėjo iš priešginių moterų tiesoms. Nemažai net tokių buvo, kurių tikslas buvo trukdyti ir ardyti sunkų pradėtąjį darbą— reikalavimą. Štai tau ir pirmynėiga.

Ir ko to? elegantiškos peteliškės nepripasakojo, žinoma pačios sau.

Moteris žemesnė, daug nemandagesnė, ji greičiau kaip vyras gatava skandyt, vogt balsus savo lygiuose teisėse(?).

Moteris netikusi prie politikos, ne savanoriškai ir sveikai protauja ir t. p., viskas tokioj formoj. Štai kokius apkaltinimus moterį užsitraukė ant savo lyties. Ir su karščiaivimosi, su koku elest šku pasiryžimu ir begėdiškumu atsakinėjo sufragistėms.

Ir vis tai tik dėlto, kad palaikyt slėgiančiąją ranką, ir kad ilgiau užsilaikytų slėgiamos, išnaudojamos vyrų moters.

Ir New Yorko maters toli neturi jokių išėjimų. «Jeigu tavo vergas sako: aš pripratau... ir nenoriu liuosybės, tai prikalk jo ausį prie dvasiško langelio, ir ką tik iš ten girdės, kad pildytų, tai tegul jis ir pasilieka vergu!»

Taip biblijos (šventraščio) išleidejai prisako elgtis su žmogum, kuris sutinka buti vergu.

Nori buti vergu. Biesas su tavim, buk juo, prakeiktas! Nenorintįs liuosybės,— nevertas liuosybės. Bet butų labai pažeminama visa žmonija, jeigu viena pilna, jeigu nedaugiau užmes, neužsipelnytų kitos dalies apart vergo.

Tamsumo garbė turi but patėmytina, kad vergijos spaudžiamos ir joj esančios moters kur kas yra prielankesnės ir kur kas greičiau rašosi vienybėn ir eina susipratiman, negu «šitos» moters, kurioms nieks ir nerupi. Daugumai priešinasi tik elegantiškos peteliškės, didžiai godojamos damos, pripratusios valgyt ant sidabro ir nešioti braugias kaklaraikštes. Kokie pas tas ponias reikalai ir rupeščiai? Meilė, romantiškumas, meilingos akys, pasilinksminimai, pokyliai— tokie tiktai pas jas ir darbai.

Jos taip priprato, kad nuolatai ir rupestingai vestų už šilkinio šniurelio, kas atsieina į sumišimą atsiduoti pačiom užmanytojoms, tiktai nuo vienos meilės be privertimo...

Bet toli nevisos moters mėgsta ir negali praleisti savo dienas ištvirkime ir žlugume.

Joms prisieina pamislyti apie duoną. Juo toliau, tuo sunkiau prisieina šeimynos tėvui išmaitinti juos (vaikus), jis vis tankiau šaukia pagelbon pačią, kad išmaitinti šeimyną. Pasitaiko net taip, kad šeimynos motina visiškai prispirta yra užvaduoti, ir viso laiko šeimyniško gyvenimo rupeščius, viską ištiesai užsikrauti sau ant pečių.

Tas tankiai pasitaiko vergų tarpe. Jei moteris susitaikė išeinant už vyro, tai tas buvc, kad ji nusilenkė prieš žiaurų gyvenimo buvį, nes moteris šeimynoj ir neturi tiesos gapadinauti, tas viskas priguli nuo vyro, taigi ir jos likimas priguli nuo vyro.

Tas priklausimas privertė ją (moterį) žiurėt ant savęs, kaip ant silpno, žemiausio ir bepagelbinio gailvalo.

Bet dabar moteris lošia tokią jau rolę gyvenime, kaip ir vyras. Moteris išaugo, išaugo gi netik savo akįse, bet ir akįse tų, kurie šons su šonu suglaudę su ją, priversti yra vesti alkaną kovą su gyvenimu, kovą už buvį.

Męs kalbame apie darbininkus. Darbininkas, vyras priprato jau žiurėti ant moters, kaip ant lygaus savo draugo.

Dėlto jųs retai atrasite darbininkų luomoj moterų lygybei priešą.

Taip moteris išaugo,— nori pasiliuosuoti iš po slėgian-

čios moteriškę letenos ir politikos priklausymo vyrams.

Užsitarnavo atydos atkreipimo dar viena votis. Per tai, kad dieneose kapitalizmo darosi kaskart sunkiau susijieškot maistas, auga skaitlius vyrų, kurie bijosi imti ant savęs šeimos ūskus reikalus ir šeimyną. (Suprantama, kad žmogus negalėdamas išmaitinti pats savęs, negali nė apvesti). Auga per tai ir skaitlius moterų, kurios priverstos yra trumpinti savo amžį merginose ir pačiomis prisimušti ir atrasti kelią gyvenime.

Bet čion jos atranda, kad kelias joms užbarikaduotas, kad viešpataujantieji žmonės su savo įstatymais neduoda joms išieigos kelio iš prakeikto lizdo. Moteris gali but geriau sia ir tvirčiausia, bet jai temokama tik pusė vyro algos, už tokį pat triusą, bet nekuriuose vietose, moterei visiškai užginta ir nedaleidžiama.

Toms moterims niekas nelieka daryti, kaip tik prisiklaustyti pačioms savų verksmų, ir pabudus veržtis prie vieno,— mierio— kovoti už buvį ir prašalinti visus aprubežiavimus, apkaltus iš visų pusių lenciugais,— už moterų teises.

Daugelyje vietose moteris išgavo jau plačias tiesas. Pavyzdin: Irlandijoje ir Australijoje, moteris pilnai yra lygios tiesose su vyrais.

Daugelyje vietose net Suvienuytų Valstijų moteris iškovojo nekurius tiesas, pavyzdin, Arizona. Ir visur su savo pasisekimu moteris privalo pirmiausiai sau, o paskui draugiškam paturėjimui darbininkų darbuotis.

Ir darbininkų socialistiškos partijos, kovojančios prieš visus viešpačių pasikėsinimus ir kapitalistų priespaudas, skaito lygumą moterims tiesose su vyrais vieną iš savo svarbiausių reikalavimų.

Moteris, jums daugiau niekas nelieka, kaip tik pasiskubinti ir padidinti tuos jusų užtarėjus socialistus, prisidedamos prie jų.

Tegyvuvoja laisva moteris, o su ją ir vyras.

Tegyvuvoja socializmas, kuris neša vargstančiai žmoniškai linksmą ateitį.

Špokas.

Aklas isitikejimas i Alkoholi.

Pagal Dr. Froelicha.

Pas žmones yra įsiviešpatavę labai klaidingas manymas, kad alkoholis turis gana geras ypatybes ir budami tame persitikrinime, stengiasi kiek galint jį vartoti, pirm valgio, ar po valgiui. Iš kur ir kada toks manymas įėjo į «pamatuotą», masinantį paprotį, tas čia nesvarbu ir nieko tame dalyke neperkeičia. Ar tai jis būtų vidurinių amžių liekana, kada alkoholi laikė už gyvybės vandenį— aqua vitae, arba seno medicinos mokslo vaisius, kada medicinos mokslas nebuvo da ant tikrų pamatų ir klaidingai suprato alkoholio veikimą žmogaus ir abelnai visų gyvūnų organizme. Svarbu yra tik tas, kad tas įtikėjimas ir laikymas alkoholio už nepavojingą, dabartinio medicinos mokslo yra pripažintas už klaidingą ir tiesiog apgailėtimą.

Trampai sakant, vis vien, apie kokį svaiginatį gerala

męš kalbame: ar apie alų, kuris turi 1 litre apie 40 gramų alkoholio, ar apie degtinę, turinčią 1 litre 250—330 gramų alkoholio, arba apie taip labai garbinamą vyną, kurį da nelabai seniai poetai dabino savo poezijomis.

Ir vartoja netik suaugę vyrai ir moteris, bet ir mažiems, tik—ką užgimusiems kūdikiams, per prievartą pila į burnelę svaiginančius gėrimus. Ir nieks kitas taip aiškiai neperstato jų dvasios ubagystės ir nesuspazinimo su alkoholio blogomis ypatybėmis, kaip tas fakiatas.

Davimas kūdikiams svaiginančių gėrimų, yra tikra beprotystė, nes ant jaunų, nesuaugusių spėkų alkoholis daro labai blogą įtekme. Bet žmonės mažai jį tai atkreipia atydą. Jie jį laiko už šildytoją ir stiprintoją, nes mano, kad alkoholis šildo... Ir ko dar nuo jo nelaukia? Nesuskaitomi yra tie gerumai, kurie veda prie vartojimo, ypatingai tokius gyventojų sluogsnis, kuriems labai reikėtų gero maisto, kurių spėkos yra išnaudojamos iki pasibaisėtino laipsnio.— Darbininkų klesai, tokie įtikėjimai yra pavojingiausi dėlto, kad jai blogos gyvenimo sąlygos ir tokiu budu labiau priverčia sekti tokius įsitikėjimus.

Nors paskutiniu laiku mokslas ir sugriovė tokius įsitikėjimus, kas link alkoholio nepavojingumo, vienok liaudis mažai apie tai ką žino, o dalelė jeigu ir žino, tai vis tiek nenori nuo jo pasiliuosuoti, mat, jiems geriau buti vargučiaus... Visi mokslo vyrai (iškiriant vieną—kitą aklą fanatiką) dabar pripažįsta, kad alkoholis, nors jis ir sudega žmogaus organe taip pat, kaip ir tikro maisto medegos, jis žmogaus organizmui, kaip maistas, yra netinkamas ir pavojingas, nes užtrūkdė svarbą organizmo funkcijų veikimo ir tokiu budu naikina kūniškas ir dvasiškas spėkas.

Sakoma yra, kad alkoholis šildo. Vienok ir čia tiktai apgailėtinas žmonių apsigavimas. Statistika parodo, kad vidutiniškam klimate, pusė iš visų sušalusių žmonių, buvo gerai įsigėrusių, t. y. jie šildėsi alkoholiu. Beto daktarų tyrinėjimas su pagalba termometro pertikrino, kad šiluma, kuri sudegant alkoholiui organizme pasididina, neesti sunaudojama, bet alkoholis sudegdamas privečia organizmą išduoti didesnį šilumą ir po sudegimui alkoholio, kuno temperatūra nupuola daug žemiau. Aiškų, kad alkoholis naikina tiktai kuno šilumą.

Taip gi yra sakoma, kad alkoholis užganėdija išalkimą. Jeigu taip, tai yra akmeniai duonos vietoj. Bet gal kas pamislys, kad tai ne tiesa, nes jeigu taip būtų, tai smuklininkai ir kiti mylėtojai svaiginančių gėrimų (o ypatingai alaus), neturėtų tokių didelių, taukais apaugusių pilvų. Bet reikia neužmiršti, kad girtuokliaujančių apaugimas taukais, yra ženklas ligos. Tas parodo, kad jų viduriniai organai, o ypatingai širdis ir jagnos, yra apaugę taukais ir pavojingai suserga.

Tas pats reikia sakyti ir kas link alkoholio stiprinimo. Jeigu įsigėrusiam rodosi, kad alkoholis suteikia jam stiprumą, tai tas yra tik dėl to: alkoholis užslopina ant valandėlės pajautimą ir jis nebejaučia, kaip labai yra išpumpuotas jo organizmas. Taip pat su įsitikėjimu žmonės jieško susiramimimo alkoholiuje, bet apie tai nėra ką ir sakyti, nes monai, tiktai monai. Argi po tokiam susiramimui neatsiveria baisnesni

sielos skausmai, kada aušta pilkasis rytas?

Alkoholis yra geras štai dėlko: jeigu nori užlaikyti la-
voną, idant jis nesugestų ir nepradėtų smirdėti, tai apipilk jį
alkoholium, bet jeigu nori gyvam žmogui sugadyti organiz-
mą, tai pilk jį alkoholi: juo daugiau įpils, juo greičiau
suardysi.

Taigi, mielas darbininke, neįieškok alkoholi je nē susi-
raminimo, nē spekų, nes nerasi. Atmink, kad vartodamas
alkoholį, netik savo sunkiai uždirbtus centus aukauji ant kapi-
talistų aukuro, bet ir sveikata. Jeigu organizmas yra pavar-
gęs, tai neužmiršk, kad jis reikalauja tiktai gryno maisto ir
pasilio, o ne alkoholio. Jeigu liudnumas kankina, tai susi-
raminimo jieškok skaityme laikščių ir knygų, o skaitymas
suteiks tikrą smagumą, atvers neapsakomą gamtos grožį ir
siela gėrės.

Barabosiūs.

Musu vakaru rengejai ir Korespondentai.

Mūsų korespondentai taip jau pamėgo rašyti, kad ne-
spėja kur koks vakaras atsibuti, tuojaus pamatysime, viename
ar kitame laikraštyje to vakaro pasekmes. Pagintina, kad
mūsų korespondentai tokie gabūs, ir kad jie stengiasi ku-
greičiausia parašyti apie lietuvių judėjimą ir jų veiklumą;
bet paklauskime jų ar jie teisingai apsvarstė tų vakarų pasek-
mes ir paduoda į laikraštį. Paimsime pavyzdį, iš tilpusios
korespondencijos «Vienybės Lietuvninkų» N.16-tam šių metų
draugo Chicagiečio, ir «Kovos» N.17-tam šių metų iš Chi-
cago, Ill. draugo Darbinuko.

Jie savo straipsniuose trumpais ir aiškiai suprantamais
žodžiais paaiškino apie programą atsibuvusio vakaro, pareng-
to per LSS. suvienytas kuopas, Chicagoj balandžio 10 dieną;
ypatingai draugas Darbininkas sako:

«Vakaro programą darė didelį įspūdį ant susirinkusios
publikos.— Tiesa vakaro programą darė įspūdį, nes buvo
gražiai pajaviruotas kelių tautų kalbomis ir dainomis; bet Dar-
bininkas nenupiešė pilno reginio to vakaro, koks buvo pasiel-
gimas susirinkusios publikos, o ypatinai mūsų rengėjų, lai-
ke kada prasidėjo šokiai ir smuklė. Tvarkos prižiūrėtojų ne-
mažai matėsi su raudonais kaspinais, kaip ženklas pralieto
kraujo mūsų brolių už laisvę kovoj, bet kas iš to, kad jų rau-
doni kaspinėliai buvo sušlapinti lašais raugalo. Jie nežiūrė-
jo, kad būtų tvarka tarpe susirinkusios publikos, bet skubiai
bėgiojo po svetainę, ragindami vienas kitą, kad kuogeriausia
prižiūrėtų smuklę, ir kad kuodaugiausiai išplatintų raugalą.
Jeigu mes vadinamės socialistais ir esame socialistais, tai
mes privalome kovoti prieš tą bjaurų nuodą, o ne platinti jį;
jeigu mes trauksime skatikus iš mūsų brolių darbininkų, ir
už jų sunkiai uždirbtus skatikus suteiksime jiems tą bjaurų
nuodą ir nuodjims jų protus, naikjims jų smegenis, taigi
prie ko mes prieisime?

(Drg. Klevelis pamiřsta, kad toki vakarai yra daromi
dėl pasipelnymo, o tas pelnas juk apverčiamas ne platinimui
girtuoklystės, kuri bus patol, pakol gyvuos šioji sistema, kuri

auklėja girtuoklius ir priverčia svaigint nuvargintus nervus
alkoholium. Panašiai peikia ir naikina girtuoklystę buržuazi-
ja jau nuo daugelio metų, bet vis bus be pasekmių, pakol
liaudis nesupraė kenksmingumo pervišinio alkoholiaus varto-
jimo. Socialistai niekam nebruka gerti, o jeigu neduos, tai
tie žmonės, kurie geria, vis tiek ras kitur. Taigi už pardavi-
nėjamą alkoholiaus baliuose, kurie rengiami dėl biznio, kitus
išskiriant, tik socialistus peikti negalima. Socialistai pasmer-
kia tą, kas priverčia prie girtuoklystės ir tą, kas priverčia
juos tuo keliu sustiprinti savo medegišką spėką kovoj. Red)

Tuom nepakelsim žmonijos dvasios, o ypatinai mūsų
žemiausios luomos darbininkų, jeigu vienas ant pagrindų lai-
kysim prakalbas apie vargingą padėjimą žmonijos, ir pasakosim
jiem apie pakėlimą jos, duosim naudingus pamokimus, o
kitas stovėdamas smuklėje, kada tas darbininkas po prakalbos
pradeda užsiimti gražiais, naudingais dalykais, kaip tai pasi-
kalbėjimu su draugais arba šokiais, šauksime:— «ej brolau,
išsigerkim po stiklinę! Žmogus išsigėręs vieną stiklą rauga-
lo, antrą degtinės ir jau nežinuos, ką girdėjo nuo pagrindų.

Mēs galim rengti pasilinksminimo vakarus ir be svaigi-
nančių gėrimų, vien su šokiais ir kitokiais pasibovijimais dėl
mūsų jaunuomenės.

T. Klevelis.

Aržuolaitis.

Is mano atsiminimu.

Toli, toli, už tukstančių mylių yra mano gimtinė šalis-
Lietuva. Mano tautiečiai, gentys, tėveliai— vargo žmonės.
Jie vargsta, prakaitu laisto Lietuvos žemelę, kur tėvų-tėvu-
kai kariaudavo už liuosybę.

Toj tai vargo šalyj pirm keletu metų ir aš gyvenau. Dar
mažu budamas, kuomet prie tėvelių augau, vargas man buvo
nežinomas: linksmas sau bėgiadavau po lauką ir gėrėdavausi
gamtos grožybėmis. Paaugau. Dabar jau reikėjo man ban-
da ganyti ir nekartą prisidėjo privargti blogam ore. Vienok
aš viltį turėjau sulaukti geresnių laikų, nes tėvelis, rudenio
sulaukus, ketino mane į mokslą leisti. Iš mažens aš išmo-
kau gerai skaityti ir truputį rašyti ir turėjau didelį norą mo-
kytis. Džiaugsmas mane ėmė, kuomet tėvelis pasakodavo,
kad studentai gražiai pasirėdę, su mėlyna «mundiera», diržas
su blizgančia sakčia, ir daug kitokių gražumų galima pama-
tyti mokinanties... Giminės ketino prisidėti lėšas uždengti
mano mokymosi, ypač kad motina tikėjosi mane kunigėliu
išvysianti.

Kuom aš tikrai busiu, man tuomet nerupėjo. Aš tik
trėškau mokslo, svajojau pasiekti ką tai augštą, man tuomet
nesuprantamą dalyką.

Bet mano svajonės pranyko?...

Sulaukus rudens mirė tėvelis. Apie mokslą dabar jau
nebuvo kada svajoti, reikėjo pasilikti prie motinos ir padėti
vargą vargti. Mano sielos stygas dabar užgavo nemaloni var-
go ranka; ir taip dėjosi per keletą metų; tuom laik daug ko
prityriau Lietuvoje.

Aš mačiau žmones puikius, pertekliuose paskendusius, turtinius, darbo jie per savo visą gyvenimą nepažinojo; jų išleptą kuną dengė šilkai ir kitoki brangūs parėdai, vargšai prieš juos galvas lenkė. Gera jiems buvo...

Bet aš mačiau ir žmones vargšus, kurie nuo saulės užtekėjimo iki nusileidimo dirba, prakaituoja ir nieko neturi, jie patys ir jų vaikučiai suvargę, apiplyšę, alkani; triobelės menkos, suluzę. Neturtas čia iš visų pusių regimas.

Vargo priežastys man tuomet buvo nežinomos ir aš nekartą motinos klausdavau: kodėl taip didelė nelygybė žmonėse?— vieni dirba sunkiai per visą savo gyvenimą ir jiems tankiai pritrūksta juodos duonos šmotelio, jie yra visų nužeminti ir paniekinti. Kiti gi, nieko nedirba, vienok viso pilni ir savo turtų neužžino, — ir kaip čia gali but teisingas dievas?

— Taip dievas davė, vaikeli, vieniems suteikė turtus, o kitiems paskyrė vargus,— atsakydavo man motina ir liepdavo nesigilinti į tas «blogas» mintis. Bažnyčiose nuo kunigo taip pat girdėdavau, kad augščiausias viską surėdęs kuopuikiausiai, ir kad mes jam tik privalome be paliovos sakyti: ačiū!...

Kiltesnės idėjos tuomet manyje nebuvo ir savo klausimui aš nesuradau ganėtino išrišimo. Žinojau, kad yra vargas, bet nežinojau iš kur jis pacina. Ir kas man prisiėjo veikti? Lietuvių vien suteiktas vargas, laimės gi nėra...

Tuom laik aš pradėjau susipažinti su kaimo draugais ir jie kalbėdavo, kad svetur galima laimę atrasti. Ir pačiam teko matyti kaip vienas, kitas lietuvis parvažiuoja, tai iš Amerikos, tai iš Anglijos, gražiai pasirėdęs, ir pinigų da sako turįs...

Ir aš svajojau išvažiuoti į svetimą šalį, užsidirbsiu daug pinigų, gal šio-to prasimokysiu ir busiu laimingas! Ir prašau aš motinos, kad mane leistų bent į Škotiją važiuoti. Nusiurbėję motina išgirdus mano prašymą:— jaunas, sako, vaikeli esi, ir ką tu veiksi tarp svetimų žmonių?

Vienok aš stengiausi ant savo pastatyti. Nors ir su dideliu širdies skaudėjimu, nors ir man pačiam gailėjosi palikti savo gimtąją šalį,— vieną pavasario rytą aš atsiveikinu visus, o motina da palydėjo per laukelį ir, apsiverkus, palaimino ir išleido «laimės jieškoti»... Dar kartą, kitą atsigrįžęs pažiūrėjau į tas vietas, kur gimiau, augau, bėgiojau— ir pamislįjau sau: gal paskutinį kartą aš atsiveikinu jums kalneliai, pakalnės brangiausios šalies... Už dienos, kitos viską uždengė girios, kalnai ir paslėpė nuo mano akių... Aš jau buvau toli, toli nuvažiuavęs.

Kelionėje nebuvo jokio vargo; turėjau pažįstamų, draugų ir visi buvome linksni.

Aš už savaitės laiko pasijutau esąs Skotijoje, toj «laimės šalyje». Linksmi išlipau iš laivo ir koks tai apysenis barzdotas žmogus mus nuvedė ant stoties ir davė ženklą, kad reikia laukti. Už valandos atėjo trukis, mus susodino ir vežė dar ilgą galą. Atvažiavome į miestą Glasgow. Į šią vietą aš turėjau adresą ir čia turėjau pasilikti. Čia atradau savo šalies žmones, kurie mane priglaudė. Po kelių dienų, aš pra-

dėjau po truputį susipažinti su šio miesto prietikiiais, su žmonių gyvenimu. Pamačiau, kad vargas slėgia darbo žmones ir čionai. Daugelis vaikščioja be darbo ir sako neturi nė ką pavalgyti. Aš vaikščiojau pabirkas nuo pabirkos, įsimaišydamas į burius bedarbių ir laukiau, ar nepakvies mane prie darbo. Niekas... O pasiprašyt nemoku, kalbos nesupratau, ir taip aš išskurdau apie mėnesį laiko. Reikia važiuoti kur į kitą miestą, gal ten gausiu darbą...— pamislįjau. Ir išvažiauvau aš į miestą B. Čia gavau darbą anglių kasyklėje. Su džiaugsmu stojau prie darbo, manydamas, kad jau dabar mano laimė prasideda.

Bet apgavingos mano svajonės tuojaus pranyko!

Aš dirbau nedėlę, kitą, mėnesį... Pamačiau, kad laimės ir čia darbininkui nėra: uždarbis mažas, o pragyvenimas brangus. Darbas taipgi nešvarus, troškus ir sunkus. Bet aš dirbau; juk daugelis visai negauna darbo ir badauja! Nekar-tą man prisiėjo matyti nudriskusį burius, drebančius nuo šalčio ir meldžiančius praecių pašelpos.

Po kiek laiko aš apsipratau su nauju gyvenimu. Nors darbas nelengvas, bet ir neilgas— 8 valandos ir liuso laiko užtekinai yra.

Aš pradėjau galvoti, kaip čia sunaudoti tą liusą laiką. O kad gerai mokėjau skaityti, tai dievoti žmonės sunėšė visokių dvasiškių knygų: «Šventųjų gyvenimus», apie Dangų ir apie Pragarą, «Garsą» su velniais ir kančioms, ir aš jiems skaitydavau per vakarus. Man plaukai šiaušėsi ant galvos pamislįjus, kad už mažiausią nusidėjimą reikės degti per amžius pragare! Ir žinote ką? Svetiškoji laimė dabar jau manyje pranyko ir aš svajojau tik apie amžinastį,— norėjau eiti kur į pustynes, atsiskirt visai nuo žmonių ir mėtavoti už nusidėjimus... Dievoti žmonės, o ypač moteris mane laikė šventu žmogum, bet jaunesji juokėsi ir davatka vadino. Ir tos šventos svajonės greit pranyko...

Vieną vakarą aš suėjau su vienu gan mandagiu vaikinu. Mudu išsikalbėjome apie visokius dalykus. Jis man aiškino apie mokslą, apie Lietuvos vargingą padėjimą, apie tautystę ir tt.. Žmonės sako, vargsta daugiausia dėlto, kad jie nesupranta tikro savo padėjimo. Tad reikia darbininkams švietis, vienytis ir patiems įgyti sau laimę.

— Bet kokiū būdu apsišviešt ir įgyti sau laimę?— aš paklausiau.

— Tą galima atsiekti skaitant mokliškias ir darbininkiškas knygas ir laikraščius,— atsakė jis.— Kada jau darbininkai susipras ir susivienys,— tęsė mano draugas,— tąsyk jie stos į kovą su vargu, sunaikis karalių valdžią, išgriaus iš pamatų kapitalistiškąją tvarką ir įves pas save naują, visiems laimingą surėdymą.

Užbaigė kalbą mano draugas ir davė man porą knygų: «Kaip Prancuzai už laisvę kariavo» ir «Kas reikia žinoti ir atminti kiekvienam darbininkui», ir mudu persiskyrėm.

(T. B.)

Atminčiai a. a. S.D.Valiulio.

Su vilčia tu, drauge, savo triūsą dėjai,
Dėl labo varguolių — darbo žmonių;
Apleistą dirvoną ariai ir akėjai,
Tikėdamasis geriausių vaisių.

Bet gi tau, o brangus karžygi liuosybės,
Neteko gėrėties savo darbais: —
Miriai! Auka šiojo pasaulio aklybės...
Ir žmonės vis dar sten' apsiausti vargais...

Vienok jau aušra štai mirgėti pradėjo,
Jau nyksta migloms apslausta naktis!
Menka kibirkštėlė bil' tik sužibėjo —
Nedaug reik, kad užsikurtų ugnis!...

Užtekančią saulę ir aklas pamato
Ir džiaugiasi jis kartu su visais;
Mirusį ir tave ne vienas suprato...
Ir šaukia kartu su draugais:

« Garbė tau! Nes tu supratai ko reik žmonėms,
« Ir rodiai kelią garbingą, tiesų
« Prie laisvės, prie mokslų net ir akliems,
« Kad siektųsi į pasaulį šviesų!»

Brolau nelaimingas! Už tavąjį triūsą,
Kuriuomi auklėjai laisvės diegas
Tarp minios varguolių — priimk gi ir šituos
Poeto prastus pagarbos žodžius.

20, IV, 10.

J. Iljūnas.

Č I G O N A I.

Tarkit čigonai, į kur keliaujat,
Kogi jūs jieškot, ko reikalaujat?
Kame gi turit namus, gimtinę,
Kurgi nuvargę rasit nakvynę?

C h o r u s:

Kur tiktai bandot gauti pastogę,
Visur išgirstat: — apvogę, — apvogę!...

Gamta mums davė viską, ką turi,
Viskas-yr mūsų, į kur pažiūri,
Visi gi žmonės — tai mūs giminė,
Į kur nuvykstam, ten mūs tėvynė; —

C h o r u s:

Žmonės saivaliai galę įgavo,
Užgriebę sako: — ne tavo, — ne tavo!...

Tik pikti žmonės bjauriai meluoja,
Skriausdami broli, besididžiuoja;
Tą, kas ne jųjį savo vadina,
Dorą ir tiesą po kojų mina; —

C h o r u s:

Viens puikios rumuos, kits be pastogės...
O tarkit, kas čia suvogęs, — suvogęs?...

J. B. S.

Be antgalvio...

Eidamas pro vieno iš laikraščių redakciją, skaitau didelėmis
raidėmis ant lango paduotą žinią:

«Philadelphia, Pa. Šiandien balandžio 13 d. ant vienos iš gat-

vių rasta apalpusį vaiką Frederick Becker, «Union Western Tele-
graph Co.» «massage boy». Nuvežtas į Medico Chl. ligonbutį pa-
sisakė, kad dirbdavęs po 20 valandų į dieną ir per paskutini dvi
dieni tik vieną sykį tevalgęs».

Trumpa žinutė, bet kiek ji pasako. Jaunas vaikas, kuriam
dar laikas būti mokykloj, dirba per dieną po 20 valandų, per tą
laiką be pertraukos nešioja telegramas, bogioja iš vieno krašto mie-
sto į kitą, nešioja skubias žinias apie prekybą, atsitikimus, my-
rius, žinias, kurios vienos nuliudina, pravirkdo, kitus gi pralinks-
mina.

Ir už tą savo darbą jis gauna po kelis dolerius ant savaitės;
dirba, kad turėtų nors kąsni duonos, kad galėtų pagelbėti savo tė-
vams.

Bet neužtenka to užmokesčio, kad pavalgyti. Ir jis dirba dvi
dieni vos sykį pavalgęs.

Jo spėkos jį apleidžia, jo galva svaigsta, ir jis be žado krinta
ant gatvės.

O krautuvės lūžta nuo prekių, langai išpuošti auksu ir dai-
mantais, o žmonės ir kūdikiai alpsta iš bado...

Kovokit! Kovoje jūs įgysit savo tiesas!

6 V. 10.

K. J. Valys.

DARBININKO KRONIKA.

Francuzijos ministerių pirmininkas Briand, kurį
socialistų priešai vadina soccijalistu, laukiant darbininkų šven-
tės 1 gegužės, įsakė partraukti į Paryžių 20,000 kiriumenės,
kad neleisti darbininkams padaryti demonstracijos, apstatant
visas svarbesnes gatves. Sulyg Briand'o tvirtinimo, darbi-
ninkiškos demonstracijos įstatymais draudžiamos ir jis pildas
tuos įstatymus, parengė profesionalinių skerdikų minias,
kad neleisti darbininkams gatvėse viešai protestuoti prieš pana-
šius kapitalistų darbus. Darbininkai pasikakino susirinkimais
ir prakalbomis.

Italijoje, ypač Romos mieste parengta kariumenė,
kad darbininkams neleisti padaryti demonstracijos, bet darbi-
ninkai dėlei smarkaus lietaus visai demonstracijos 1 gegužės
nerengė, Romos darbininkai, tečiaus tikrai šventė savo darbi-
ninkišką šventę, nes net gatvėse joks tramvajus nepasirodė,
nė joks vežimas, tik kariumenė gatvėse vaikščiojo.

Vokietijoje, ypač Berlyne 1 gegužės ramiai praė-
jo, pasikakinant susirinkimais ir prakalbomis.

Šveicarijoje daugelyje vietų atsibuvo 1 gegužės
darbininkiškos demonstracijos. Genevoje buvo susirėmimas
policijos su anarchistais, kame iš abiejų pusių keletas sužeis-
ta. Suimta trys anarchistai.

Anglijoje, Londone atsibuvo puikos darbininkų de-
monstracijos, kuriose dalyvavo profesionalinių sąjungų ir so-
cjalistų partijos darbininkai. Hyde parke susirinko suviš
20,000 asmenų klausytis prakalbų daugelio kalbėtojų, iš tar-
po kurių svarbiausiu buvo socialistų pasiuntinis į parlamen-
tą O. Gragson iš Manchesterio.

Belgijoje, 1 gegužės ramiai praėjo, kas padarė ne-
smagumą darbininkų išsiluosavimo priešams, kurie laukė pro

gos, kad
riems rup

Is p
kia pro
Is priezas
benta jva
kovos.
siu reikal
savimas p
tiškų mol
mų nebuv

GERBIAMOJ

Meldž
Nustė
pondencija
tent toji k
vą P.Kuzn
Kad ir
lyko, apie
prastas aps
«informato
III Dumoj
Puriškevič
kiame bobt
jienoms gal
ti liežiuviu
prie slaptos
švarios p.
šmeižimo i
mes stebia
galėjo rasti
cija, pažist
koresponde
jato «žinių
me mes te
nius, tečiau
tika atstov
Skaudu mu
mos darbin
Peterbu

GERBIAMOJ

Malonės
jama LSS. 2
Mašiot. P
Royalton, II
Taipgi n
šiotu yra teis
kaipo našlė,
aukų rinkim
jau mirė 19 d
kirta balandž

1011 E

gos, kad galima būtų socialistus apskelbti anarchistais, kuriems rupi tik anarchija, o ne darbininkų buvimo pagerinimas.

Is p a n i j o j e, Darbininkų Partija suorganizavo puikią procesiją gatvėse, kuri padarė didelį įspūdį ant žiurėtojų. Iš priežasties prisiartinančių visuotinių rinkimų procesijose gabenta įvairios scenos, perstatančios įvairias fazas politikinės kovos. Visur buvo iškabinti dideli plakatai, kur svarbiausiu reikalavimu buvo 8 valandų darbo dienos, taip gi paliovos savimas politiškių nusikaltėlių iš kalėjimo, pripažinimas svietiškių mokyklų ir panaikinimas maito ant mōseos. Susirėmimų nebuvo.

LAISKAI | REDAKCIJA.

GERBIAMOJI REDAKCIJA!

Meldžiame patalpinti Jūsų laikraštyje šį mūsų laišką. — Nustebino mus tilpusi «Kovos» Nr. 11-me (18 III 10.) korespondencija p. «Proletarijato». Apie kai-kurias «permainas», būtent toji korespondencijos dalis, kur kalbama apie V. Dumos atstovą P. Kuzmą.

Kad imasi kartais kas «informuoti» visuomenę sulgy tokio dalyko, apie kurį jis pats mažiausio neturi supratimo, tai gana paprastas apsireiškimas ir jau stebėtis nėra ko: — kas užgins tokiam «informatoriui» pramanyti, padėkim, kad LSDP. turi savo frakciją III Dumoje, kad atstovas Kuzma atžagareiviu virto, kad jis už Puriškevičių nebergeresnis ir tt. ir skelbti panašias nesąmones kokiam bobturgyje! — neskaitas laikraščiu ir įtikėti tokioms naujienoms gali. Taip pat vargu be prievartos užginti kam-nors leisti liežuivius apie tokius dalykus, kaip priderėjo kas ar nepriderėjo prie slaptosios partijos... Vis tai aišku, ir ginčai dėlei turinio nėsvarios p. «Proletarijato» korespondencijos, kur apart nesąmonių, šmeižimo ir pasikėsinimo liežuivauti nerasi nieko, nedaleistini, — mes stebiamies ir nesuprantame tik to, kaip panašus «dokumentai» galėjo rasti sau vietą skiltyse darbininkų laikraščio? Kaip redakcija, pažįstanti kad ir vien iš laikraščio faktiškąją «paličiamojo» korespondencijoje dalyko pusę, nepasergėjo vertumo p. «Proletarijato» «žinių» ir paskleidė jas darbininkų masose? Kad ir nesimtu me mes teisinti ir ginti visus P. Kuzmos, kaip atstovo, žingsnius, tečiau aišku dėl mūsų, kad tokia, kaip p. «Proletarijato» kritika atstovo veikimo galima vien šmeižimu ypatos pavadinti. Skaudu mums, kad panašios į p. «Proletarijato» «žinios» skleidžiamos darbininkų miniose... darbininkų laikraščio.

Peterburgas, 8 IV 10-

Lietuvių Studentų kuopa.

II.

GERBIAMOJI REDAKCIJA:

Malonėsite pranešti, ar viešai pagarsinti premiją, kuri aukaujama LSS. 29 kuopos vienam iš šelpėjų mano mirusio vyro Petro Mašiot. Premija pripuola No. 2050, ant vardo Jono Slavėno iš Royalton, Ill., bet rašiau jam laišką ir laišką krasa surgąžino.

Taipgi nevisi draugai užsiėmę reikalu sušelpimo vėlionio Mašiot yra teisingai išpildę savo pasižadėjimą. Atsišaukia į juos kaipo našlė, kad malonėtų išpildyti savo užsivadini, sugražintų aukų rinkimo kvitarijušus, nes reikalaujantis pašelpo P. Mašiotas jau mirė 19 dieną balandžio mėnesio ir premija aukavusiems pasikirta balandžio 28 dieną, tekdama viršminėtam numerii.

Marė Mašiotienė,

1011 E. Grand ave., Springfield, Ill.

Kadangi «Kovos» administracijos knygoje Jono Slavėno antrašas nesiranda, susižinoti su juo negalima kitaip, kaip tik jį pažįstantieji draugai teiks jam pranešti, idant paduotų tikrą savo antrašą, rašydamas viršpaduotu dr-gės Mašiotienės antrašu.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas

Žinios turi būt teisingos, paduotos taip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinotos.

HAVERILL, MASS. Praktiško darbo vaisiai! Nemanome čia girtis nenuveikę didelių darbų, nes nuveikiam tik trupučius, vienok sudėjus tuos trupučius į vieną vietą, pasirodo vienu nemažu darbu.

Per ištisa pereitą žiemą kiltesnė dalis lietuvių kiek galėjo ir kur galėjo lavinosi, kas ko lavintis norėjo.

Retas budavo vakaras, kad nebūtų kokio-nors susirinkimo, kame galima budavo ką-nors naujo išgirsti bei pasimokyti.

Buvo laikomos paskaitos, referatai ir diskusijos, kame buvo gvildenami įvairūs klausimai, jauni vyrukai susirinkę mokydavosi rašyt, skaitliuot ir gramatikos (tame daug pagelbėjo F. Bakanauskas, kuris dovanai mokino), užėjus šiltesiems vakarams, įvairūs visuomeniški lavinimaisi užsidarė, vienok kiltesnė jaunuomenė nenusjmine ir štai 22 d. balandžio, pasirodė kibirkštėlė praeitos žiemos vaisių, t. y. susitvėrė LSS. kuopelė iš 9-nių draugų, tikimės, kad kuopelė gyvuos, nes su sirašė daugiausia apsipažinusių su socializmo mokslu draugai.

Susirašę draugai vardan socializmo, broliškai vienas kitam spaudžia puslėtą delną, ir sustoję visi ratu užtraukia «Marselietę», pasiryždami su energija ir pasišventimu dirbti labai žmonijos, naikinant šį netukusį kapitalistiškai-despotišką surėdymą, o įvykdinti socialistiškai darbininkišką surėdymą, įvykdint meilę, lygybę ir brolybę.

A.B. Vabalninkas.

CHICAGO, ILL. 3 dieną gegužės Sv. Mykolo bažnytinėj svetainėj po Nr. 1644 Walansia Ave. North Side, atsi-buvo mitingas Lietuvių Giesmininkų Dramatiškos Drugystės. Ant mitingo atsilankė narys tos drugystės Ex vargonininkas Šv. Mykolo bažnyčios, Anufras Rosmanskis. Po mitingo, kaip ir visados esančio papratimo padainioti nekuriąs tautiškas daineles, buvusis vargonininkas A. Rosmanskis prašant visišms giesmininkams kartu uždainavo «laidotuvių giesmę» «Kovoj jųs pražuvot mieli draugai!» katrą dainelę laike vargonininkavimo viršmineto vargininko, giesmininkai išmoko ir beveik kas vakarą giedodavo kun. Lukčiui, nes tos dainelės žodžiai ir gaida yra labai gaudūs ir užgaunanti kiekvienam širdį.

Padainavus vos tik vieną punktą minėtos dainelės, stai-

ga į svetainę įbėgo kun. Lukošius su broliu A. Lukoševičių ir nesakydamas niekam nė žodžio pradėjo užgesinėti žiburius, per kelias minutes draugai giesmininkai likosi tamsioj svetainėj, kaip dušios atklainiuose. Iš priezasties to, kilo tarp draugų klausimas, kurio niekaip negalėjo išrišti, ar kun. L. buvo ką tik po vakarinių maldų? O gal buvo per daug išgėręs ką—nors svaiginančio? Po ilgo šnekėjimo, tapo nuspręsta, kad turbūt kun. Lukošius buvo išgėręs.

Ant rytojaus kun. Lukoševičiaus gospadinė Eugenija Ginčiūtė pradėjo skelbti sakydama: «gerai, kad nustojo giesmininkai dainavę socialistiškas dainas, nes brolis but pašaukęs policiją ir but visus suareštavęs».

Matyt, kad atsibodo gyvent vilkui avies kaily! Kas bus toliaus?

Tenais buvęs

DETROIT, MICH. Balandžio 30 dieną vakare LSS. 116 kuopos parengtos prakalbos ir balius, atsibuvo gana gražiai. Žmonių susirinko tiek, kad niekad nesitikėta, jog Detroito lietuvių tarpe, rasis toks skaičius lietuvių, žingeidaujančių, ką socialistai savo prakalbose pasakys.

Kalbėtojas buvo Valparaiso universiteto studentas Domininkas Kasperka.

Jo kalba tuojaus sujudino žmones taip, kad galima buvo matyti ašaras ir vyrų akįse. Po prakalbos J. Siugžda padeklamavo, o J. Šimelionis sudainavo dvi daini: tautišką ir revoliucionierišką. Publika buvo užganėdinta išskyrus tik gal tuos, kurie supranta tik dvasiško tėvelio pasakas apie baisųjį pragarą ir gražųjį dangų.

Po prakalbų buvo pasilinksminimas.

Sekančią dieną t. y. 1 gegužės tas pats kalbėtojas, vėl laikė prakalbą. Bet fanatikai jau nesusirinko, nes matomai parėję iš temdinimo įstaigos, pradėjo šviestis raugalo buteliukais.

Kalbėtojas ilgai ir nuosekliai kalbėjo api šiandieninį surėdymą, apie socializmą, kas jis yra ir prie ko veda. Taipgi ant galo išaiškino, kam reikalingos meterims lygios politiškos teisės.

Po prakalbų deklamavo K. Antanaitis, J. Bataitis ir dainavo J. Šimelionis ir P. Langis.

Abelnai imant, vakaras ir prakalbos gana gerai nusisekė.

V. Naujokas.

BOSTON, MASS. Čionaitinė kunigija dagirdus, kad socialistai Amerikoje jau ištikrųjų pradada imti viršų ant kapitalistiškų partijų, sujudo darbuotis, kad pavergti žmones po senų partijų jungu, kurį pavergtieji pradada nusikrėsti nuo savo sprando.

Katalikų arcivyskupas įsakė netik žmonėms melsties, kad dievas atitolintų tą baisią rykštę—socializmą, kuri matyt parazitams baisi, bet taipgi ir savo juodajai armijai įsakė kovoti bent išniekinimais ir iškeikimais socializmo, šaukdamas: «You hear thot near gentile realm goverment impolite to religion of catholic church». (Girdite kad netoli jau pagoniška

valstybės valdžia, priešinga katilikų bažnyčios religijai). Neįsta bu, kad parazitai dreba, nes istorijos butinumas neapveikiamas ir jis priartina tą mokslą, kuris yra priešingas melui, temdinimui ir išnaudojimui. Be abejonės ir pats arcivyskupas girdėjo apie Harvardo universiteto profesorius Dr. Cobat'o prelekciją, kurioje minėtas mokslo vyras faktais prirodė, kad šiandieninė tvarka tur pulti, nes savo laiką atgyveno. Nors sufanatizuotus žmones dvasiškija ir įstengia palaikyti nesusipratime, bet tuo tik sau blogą rengia, nes susipratimas, o sykiu ir tų temdintų ir išnaudotų žmonių pagieža tur ateiti.

Dardininkai laukdami savo šventės, 1 gegužės, surengė iškilmingą apvaikščiojimą. Susirinkimas užsakytas buvo Payne Memorial Hall svetainėje.

Apie 11 valandą prieš piet, minios žmonių susirinko su vėliavomis. Po demonstracijos, kurioje dalyvavo nesuskaitoma minia darbininkų įvairių tautų, susirinkta svetainėje, kur prasidėjo prakalbos. Iš įdomiausių kalbėtojų reikia paminėti Dr. Antoinette, F. Konikov, iš Bostono; Nathan Fleischer iš Conn. valst.; ir Dr. Margolis iš New Yorko; jų visų kalbų dėl stokos vietos čia paminėti negalima, tik tiek reik pasakyti, kad darbininkai toj savo bažnyčioje rado daug—daug didesnę dvasišką naudą, negu, kad arcivyskupo katedroje.

M. Stakėnas.

FOREST CITY, PA. 17 balandžio (nedėlioj), vietinis kunigėlis iš sakyklos iškeikė tuos, kurie laiko susirinkimus namuose, apsvarstydami darbininkų reikalus ir užsimokėdami draugijines mokestis.

«Buk, tie bedieviai laiką mitingus namuose ir dievas žino ką jie ten nutaria. Mieli parapijonai, jeigu norit but išganytais, tai šalinkitės nuo tų bedievių ir nelaikykit savo namuose nė ant burdo; jeigu datirsite, kad neina išpažinties, nelanko bažnyčią ir nemoka pinigų bažnyčios užlaikymui, nelaikykite tokių!»

Bet pažiūrėjus į tuos katalikus, tai ištikrųjų galima pavadinti «žmonėmis»... Kur tik pažiūrėsi į tamsesnę pakampę, ten pamatysi apsiseilėjusį kataliką; kas girtas voliojasi ant gatvės?—geras katalikas, ką policistai kruviną veda į kalėjimą?—taip gi kataliką. To kunigėlis nemato, nes tokie jam tinkamiausi dėl vilnų.

Žmogui apsišvietusiam negalima praeiti pro «kataliką», nes pamatę gatve einantį, tai ir rekia kiek nasrai leidžia: «bedievis, šliuptionis užmušt!... Tai vis mokslas kunigėlio ir bažnyčios vaikai».

Vienas narys šv. Jurgio draugystės, bevaktuodamas Jezaus grabą per velyknačių, prieš pat prisikėlimą puolė ant veido taip, kad net skura ant kaktos truko. Po 2 savičių tas Jezaus grabo sargas, paėmė savo draugo siutą, 30 dol. pinigų, likdamas skolingu lygiai keliems krautuvninkams ir dingo kaž—kur.

Laisvamaniš.

P. Pro
pondencij
paaiškinti

Juoza
vedimo pa
lykas. Su

Juoza
elgimų neį
ir juos pri
dievas jien

J. Juo
darytos.

K. Sta
skyriniai «L
reikalingai

Šmilke.

Juoza
dinta, todė
galime. Ju

P. Šleki
galėjo.

Plačia
gegužės 5 d
Plačiat
žės 8 d. 2 v

Šiuomi
nėsa. Prek
tą naują pi
užmokestį «
Adresu
«Kovi

Pranešu
sidės gegužės
jo bertainio
tai, kokias k
Mergino
velytų sau p
tavių kuogyi

Kas a
«Anchor pu
mą nuo visok
reumatizmo, «
Prekė už

Krasos Dėžutė.

P. Prapuolenis (Kopenhaga, Dan.). Kadangi aplaikyta korespondencija rašyta privatiškai nežinomai ypatai, rašusis ją malonės paprašinti, ką turime su ja daryti, kam tikrai ji rašyta?

Juozas Jonickaitis (Lietuvoj). Iš tamstos pranešimo jokio išvedimo padaryt negalime; sunku suprasti ką—nors tikro kame dalykas. Sunaudoti negalime.

Juozas Stankus. Aprašinėjimais nesusipratėlių bjaurių pasielgimų nepataisysime tų žmonių. Gyvenimas ir valdžios lazda gal ir juos privers kada likti žmonėmis ir suprasti, kaip «negerą svietą dievas jiems sutvėrė».

J. Juodžiukynas. Apie LSS. VI Susivažiavimą diskusijos už darytos.

K. Stankus. Atsakymas drg. Gražinskiui tilpo «Kovos» Nr. 14 skyriui «Laiškai į Redakciją». Verčiau tu pasikakinti, negu be-reikalingai užvesti polemiką, kuri tik nesutikimą kelia.

Šmitke. Pataisius prie progos sunaudosime.

Juozas Ambraziejus. Kadangi korespondencijoje nėra įvardinta, todėl, kad neįvardinti, tamstos laiško į redakciją talpinti negalime. Jei būtinai norite įvardinti laišką grąžiname.

P. Štekaitis. Kadangi redakcija neaplaikė tai ir pagarsinti negalėjo.

Lūdna žinia.

Plačiai sąjungoje žinoma mūsų veikli draugė P. Stankuvienė gegužės 5 d. 1.30 valandą po pietų persiskyrė su šiuo pasauliu.

Plačiau pranešime vėliaus. Šermenį atsibus Nedėlioje gegužės 8 d. 2 val. po pietų.

A. Purvis.

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, jog jau sulaukėm ir 2 trą No. «*Visuomenės*». Prekė 30c. Kartu NN. 1 as ir 2-as tik 50c. Kurie norite tą naują pirmėivišką laikraštį skaityt, prisiųskit krasos ženkleliais užmokestį «Kovos» Administracijai, o tuoj bus jums prisiųsta.

Adresuokite sekančiais:

«Kova»,

1815 E. Moyamensing ave.,

Philadelphia, Pa.

Norintiems mokyties.

Pranešu, kad naujas bertainis Velparaiso Universitete prasidės gegužės dienose. Geriau būtų pribūtie čia keliomis pirm naujo bertainio pradžios, idant dasižinoti apie mokslo skyrius ir apie tai, kokias kam lekcijas geriausia būtų priimtie.

Merginos ir vaikinai prie šviesos! Moksle galybė! Tie, kurie velytų sau platesnių žinių apie šią mokstavietę, tesikreipia į Lietuvių knygyną, 751 Cyrus St. Valparaiso, Ind.

M. Bludžius.

Kas ant viso svieto pripžintas geru, tas ir turi būt geras. «Anchor pain Expeller» Richter ir Co. įgijo sau pripažinimą nuo visokių tautų, visokiose kalbose, kaipo geriausią vaistą nuo reumatizmo, dėl sustiprinimo raumenų, nervų ir taip toliau.

Prekė už butelinką 25 ir 50 centų.

Apriškimas

Jau 3 mėnesiai atgalios, buvau pajieškojęs vertėjo į lietuvišką kalbą, Em. Zolos parašytą knygą «**Lourde**». Tad iš keletos atsišaukusių lietuviškų literatų, vienas iš geriausių jau verčia; todėl pranešu, kad dviesia tą patį darbą nedirbtų. Kaip tik «**Lourde**» bus išversta tuoj duosiu į spaudą. Tai bus didelė, puiki ir žingeidi knyga į 500 puslapių.

Nors «Dagis» širdingai pataria, duoti knygas spausdinti Kinuose arba Prusuose, kaip T.M.D., bet aš duosiu Amerikos Lietuviams.

J. Naujokas, 120 Grand St.

Brooklyn, N. Y.

REIKALINGA ZETSERIS.

Gerai mokantis spaustuves darbą. Skubei atsišaukite in «Kovos» administraciją:
«Kova», 1815 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.

NAUJAUSE EUROPINIS IŠRADIMAS DEL MILIJONŲ!

Kaip užlaikyt grožybę ir prašalint daugybę odos [skūdro] ligų. Kaip apsaugoti nuo šėn. dieninių apgavikų, ir kaip galima prašalintie daugybę ligų užsienėjusių su tam pritaikintais daiktais maistais. Dykai darodymai, kaip tikstančiai išsigydyt Rašyk pas.

Drs. B. 106 Specialists, Sta. W. So. 8 St. Brooklyn, N. Y.

DOVANAI.

Europos tabako kompanija dovanoja 1000 auksiniu laikrodeliu. Kuris padės apgarsint šitą tabaką, gaus dovanai auksini laikrodėli, gvarantuotą gerumu ir teisingu ejuimu ant 20 metu. Krautuvesė toks laikrodėlis prekijuoja \$15.00. Puiki proga pasinaudojimui, kurią galite gaut dovanai.

Męs parduodame Austrišką, Bosnišką, Hercegenišką, Hungarišką, Turkišką ir Rusišką tabaką, dėl cigarečių, cigarų ir pipkių. Tą patį tabaką, kurį išs talp noriai rukite savo senoj tėvynėj. Jūs žinot, jog tai yra geriausias tabakas ant svieto. Jūs nenorite rūkyt Amerikoniško tabako, kūdo ir prasto išdirbimo.

Męs norime, kad kiekvienas Europietis žinotų, jog mėg atidarėme New Yorke didelę sąkrovą geriausio tabako. Męs leidžiame daug tikstančių dolerų, idant jis būtų žinomas visose Jungtinėse Valstijose.

Už pirmutinius 1000 orderių vertumo po \$6.00, MES JUMS DUOSIME AUKSINI LAIKRODELĮ VERTES \$15.00 DYKAI! Laikrodėlis gražiai graviruotais viršais, dubaltavais antvožais, koteliu užaukamas ir užstatomas, apsergėtas nuo pridūklėjimo, gvarantuotas tikrumu laiko ir išdirbimo ant 20 m., ant visų akmenų, 14 karato aukso. Laikrodėlis tokio išdirbimo ir tokio pat aukso, parsiuduoda kiekvienam šore už \$15.00

Adresuokite:

European Tobacco Co.

33 Leonard t.

Dep. 74

New York, N. Y.

